

**Woningcorporaties,
onbegrijpelijk of onbegrepen**

Presentatie Rotary Schiedam
10 december 2009

dr.ir. H.M. (Rik) Koolma
Rik Koolma adviseur VH&RO, Rotterdam
Research Fellow Bestuurswetenschappen VU

Wat ziet u hier?

- ❑ Vermenging van volkswoningbouw en zeevaart?
- ❑ Een groot en ernstig ongeval?
- ❑ Een geval van scheve beeldvorming?

Rik Koolma 10 december 09

3

Opzet presentatie

- Onderzoek in het kort
- Belangrijkste uitkomsten
- Verklaringen
- Van probleem naar oplossing
- Stellingen

Rik Koolma 10 december 09

4

Onderzoeksopzet 1)

Probleemstelling:

- “Welk gedrag van woningcorporaties is *waar te nemen*,
en hoe valt dat gedrag te *verklaren*?”

Rik Koolma 10 december 09

5

Onderzoeksopzet 2)

Waarnemingen:

- Geen historie of casestudie maar uitgebreide analyse van één jaar
- Input <> Output van 552 corporaties

Verklaringen:

- Literatuur bestuurskunde en organisatiewetenschap

Rik Koolma 10 december 09

6

Belangrijkste uitkomsten

- Investeringsbeleid onverschillig voor:
  - Markt: verwachte vraag/aanbod
  - Samenstelling bevolking
- Enorme invloed van schaalgrootte
  - Niet effectiever in beheren en bouwen van huurwoningen
  - Inefficiënt
- Professionalisering toezicht
  - Hogere kosten
  - Strategievoorkeur

Rik Koolma 10 december 09

7

Verklaringen (1)

- Omgevingsonverschilligheid:
  - Geen druk van markt
  - Eigen opvattingen dominant
  - Kuddegedrag: koplopers en volgers

Rik Koolma 10 december 09

8

Verklaringen (2)

- Enorme invloed van schaalgrootte:
  - Door schaal los van routines etc
  - Geeft betere positie bij acquisitie & bouwen
  - Geen doelstelling en evaluatie bij fusies

Verklaringen (3)

- Professionalisering toezicht
averechts:
  - Toezicht naïef en meekoppelend
  - Geen referenties voor beoordeling van beslissingen
  - Verkeerd idee van ondernemen door woco's

Bevindingen nog actueel?

- Contrasten waarschijnlijk vergroot
- Kostenstijging ver boven inflatie
- Veel meer focus op sociale activiteiten
- Locale dimensie van investeren terug
- Doelverschuiving naar ontwikkeling
- Ongeleide en oneconomische aard van acquisitiebeleid

Rik Koolma 10 december 09

11

Probleem in de kern?

- Te lage complexiteit besluitvorming
- Voorzichtigheid en scherpheid niet nodig
- Wel attractie, niet de tucht van markt
- Pre-commitment bij acquisitie en fusie
- Nieuwe activiteiten zonder foutdetectie en feedback

Verhalen belangrijker dan prestaties

Rik Koolma 10 december 09

12

Hoe kan het beter?

- Waarmaken van verwachtingen zowel beleidseffecten als financieel
- Risico eigen beleid verminderen:
  - Eigen professionele keuze i.p.v. marktimitatie
  - Minder actie-reactiepatronen met collegae
  - Koele beoordeling van unieke kansen

Rik Koolma 10 december 09

13

Stelling professionalisering

“De professionalisering van corporaties is onvoldoende gericht geweest op de maatschappelijke opgave nu en in de toekomst.”

Rik Koolma 10 december 09

14

Stelling beeldvorming

“Verdiensten van veel corporaties vallen in het niet bij feitelijke berichtgeving over slechte beheersing van het maatschappelijk ondernemersschap.”